

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**

Рябишенко Уляна Володимирівна

УДК 81'37'373:159.942]:[78:[811.111+811.112.2]](043.3)

Особливості лексико-семантичних полів «гнів» та «захоплення» (на матеріалі англомовної та німецькомовної молодіжної музики)

035- Філологія
035.04 Германські мови та
літератури (переклад включно) – англійська

Автореферат
магістерської роботи на здобуття
ступеня магістра філології

Миколаїв – 2021

Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Робота виконана на кафедрі англійської філології Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, ст. викл.
ВЛАСЕНКО Інна Василівна,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Захист відбудеться 22 лютого 2021 р. о 9⁰⁰ годині на засіданні атестаційної комісії Чорноморського національного університету імені Петра Могили (54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10).

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

На сучасному етапі розвитку мовознавства вивчення проблеми «мова та емоції» є одним із пріоритетних напрямків досліджень у лінгвістиці, оскільки мова є головним способом людського спілкування. За допомогою мови в момент акту комунікації людина відображає свій емоційний стан. Вивчення лексичних одиниць у системі можливо досліджувати у системі лексико-семантичного поля, яка об'єднує слова різних частин мови, значення яких мають одну загально семантичну ознаку.

Дослідженнями вираження емоцій на рівні тексту займалися такі лінгвісти, як Ш. Баллі, М. Бреаль, А. Вежбицька, Г. Гійом, М. Красавський, Е. В. Лукашевич, Н. А. Лук'янова, В. Маслова, Е. Сепір, В. І. Шаховський та інші. Загалом науковці розглядають мову як органічно цілісну систему, де структурні елементи знаходяться в ієрархічних відносинах. Тож, при вивченні питання емотивності на сучасному етапі більшість дослідників, наприклад, Л. М. Васильєв, В. В. Виноградов, О. Е. Потапова, А. А. Уфімцева послуговуються теорією «поля», запропонованою німецькими мовознавцями Й. Тріром та В. Порцигом. Польовий підхід дозволяє системно проаналізувати лексичні одиниці певної емоції, розташовуючи від простого до складного засобу вираження; виокремити особливості та взаємозв'язки.

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що вивчення мови як системи здійснюється з точки зору когнітивно-комунікативного підходу до опису мовних явищ, беручи до уваги різні аспекти людської життєдіяльності, зокрема у плані інтерпретації навколишнього світу. З огляду на те, що емоції гніву та захоплення є найбільш яскравими і водночас протилежними, й не достатньо досліджені у лінгвістиці, отже стають актуальними для вивчення. Оскільки пісні є одним із способів текстового вираження емоційного стану людини та невід'ємною частиною спілкування сучасної молоді, то музика може бути одним із джерел для вивчення сучасної мови.

Метою роботи є виявлення особливостей лексико-семантичних полів «гнів» та «захоплення» у сучасній музиці в англійській та німецькій мовах.

Для досягнення поставленої мети, необхідно виконати наступні **завдання**:

1. Охарактеризувати поняття «емоція» та окреслити особливості вербалізації емоцій.

2. З'ясувати основні підходи до систематизації лексики мови (ознайомитися з основними теоретичними положеннями дослідження мовної системи, де лексико-семантичні поля є її складниками).

3. Виявити склад і ієрархічну структуру лексико-семантичних полів емоцій «гнів (anger/Zorn)» та «захоплення (admiration/Bewunderung)» в англійській та німецькій мовах.

4. Проаналізувати лексичні значення одиниць полів емоцій «гнів (anger/Zorn)» та «захоплення (admiration/Bewunderung)» на матеріалі текстів пісень англійської та німецькомовної молодіжної музики з урахуванням контексту.

5. Провести порівняльний аналіз спільних та відмінних особливостей лексико-семантичних полів емоцій «гнів (anger/Zorn)» та «захоплення (admiration/Bewunderung)» в англійській та німецькій мовах.

Об'єктом дослідження є лексико-семантичне поле «гнів (anger/Zorn)» та «захоплення (admiration/Bewunderung)» в англійській та німецькій мовах.

Предметом дослідження є різнорівневі лексичні одиниці на позначення емоційності, що формують лексико-семантичні поля «гніву (anger/Zorn)» та «захоплення (admiration/Bewunderung)» в англійській та німецькій мовах, їх структурні і семантичні особливості.

Методи дослідження: *метод суцільної вибірки* для виокремлення лексичних одиниць на позначення емоцій «гнів» та «захоплення» в англійській та німецьких мовах; *описовий метод* для опису одиниць мови, їх особливостей та функцій на позначення досліджуваних емоцій; *зіставний метод* спрямований на виявлення спільних і специфічних рис лексичних одиниць англійської та німецької мов; *метод семантичного поля* для умовної класифікації лексичних одиниць емоцій «гнів» та «захоплення» в англійській та німецькій мовах; *метод контекстуального та інтерпретаційного аналізу* для пояснення доцільності вживання та значення лексичної одиниці у контексті певної пісні; *метод компонентного аналізу* для дослідження значення складових лексичних одиниць на позначення досліджуваних емоцій та виокремлення спільних сем; *елементи кількісного аналізу* для порівняння складників лексико-семантичних полів в англійській та німецькій мові.

Матеріалом дослідження є лексичні одиниці на позначення емоцій «гнів» та «захоплення», виокремлені у текстах пісень (пісні за останні 10 років, що були та знаходяться на вершинах музичних чартів та хіт-парадів) англійських та німецькомовних виконавців, які популярні серед молодіжної аудиторії і є представниками різних жанрів, зокрема альтернативного року, металу, репу та поп-музики, (близько 150 текстів англійських виконавців та близько 90 німецькомовних).

Наукова новизна роботи полягає у тому, що дослідження спрямоване на розширення та поглиблення розробки теорії лексико-семантичного поля шляхом аналізу полів на позначення емоцій «гнів» та «захоплення» у контексті творчості сучасних виконавців.

Практична цінність цієї роботи у тому, що матеріал дослідження можна використовувати при вивченні англійської та німецької мов за допомогою текстів пісень, оскільки проаналізовані пісні містять велику кількість лексичних одиниць, які можуть поповнити словниковий запас студентів. Також, результати та висновки дослідження можуть бути використані при читанні лекцій у вищих навчальних закладах, курсах та спецкурсах з вивчення англійської та німецької мов, лексикології, стилістики, граматики англійської та німецької мов.

Апробація: участь в XXIII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Могилянські читання»; публікація статті “The Means of Anger Expression in English Phraseology” у молодіжному науковому журналі «Студентські наукові студії», випуск 39 (83), 2020.

Обсяг і структура роботи. Кваліфікаційна робота загальним обсягом 95 сторінок (основний текст становить 83 сторінки) складається з вступу, двох розділів з висновками до них, загальних висновків, списку використаних джерел (77 позицій) та трьох додатків (4 порівняльні таблиці та 6 діаграм).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано вибір теми магістерської роботи, та її актуальність, розкрито наукову новизну дослідження, визначено мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження, вказано практична цінність дослідження. Містяться відомості про обсяг і структуру роботи та наведено дані про апробацію результатів роботи.

Перший розділ магістерського дослідження **«Лінгвістичні категорії «гнів» та «захоплення» в призмі теорії лексико-семантичного поля»** складається з чотирьох підрозділів. У *підрозділі 1.1. «Гнів» та «захоплення» як міждисциплінарні поняття* було висвітлено питання класифікації та вербалізації емоцій, охарактеризовано спільні і відмінні особливості понять «гнів» та «захоплення».

Було з'ясовано, що чіткої класифікації емоцій не існує, проте більшість вчених розподіляють усі емоції на позитивні та негативні. Поняття «гнів» та «захоплення» належать до категорії опису емоційного стану людини, такі емоції є базовими, фундаментальними. «Гнів» відносять до імпульсивних емоцій, що становить спектр негативних емоцій, які визначаються крайнім невдоволенням, роздратуванням, обуренням, озлобленням, люттю. Натомість, «захоплення» є максимально бажаним станом людини, який становить спектр позитивних емоцій, що, на думку психологів, містять такі емоційні стани, як задоволення, веселощі, радість.

У *підрозділі 1.2. «Дослідження понять «гнів» та «захоплення» у лінгвістиці»* розглянуто питання емотивності та її роль у значенні лексичних одиниць. Визначено, що поняття «гнів» та «захоплення» у лінгвістиці слід інтерпретувати з огляду на контекст мовного висловлення, оскільки одне і те ж висловлення може набувати різного значення залежно від подразника.

Отже, емотивність лексичних одиниць відіграє значну роль, оскільки завдяки їй посилюється їхня комунікативна значимість, збагачуючи, насичуючи та підсилюючи комунікативну компетенцію мовця з метою прагматичного впливу на адресата.

У *підрозділі 1.3. «Теорія лексико-семантичного поля у мовознавчій науці: особливості, структура, специфіка тлумачення»* основним завданням є розкрити сутність поняття «лексико-семантичне поле». Також було зазначено критерії до відбору лексичних одиниць на позначення емоцій та зарахування їх до відповідних складових поля.

На сучасному етапі теорія лексико-семантичних полів засновується з огляду на існування у мові ряду семантичних об'єднань, представлених різними лексичними одиницями, які можуть належати як до однієї, так і до декількох груп одночасно. Тож, лексичний склад мови може бути представлений як сукупність окремих груп слів, які мають специфічні зв'язки. На основі теорії «поля», можна прослідкувати, що система мови являє собою об'єднання лексико-семантичних полів, що мають ядро, центр, периферію (ближню, дальню) та складний характер організацій.

У *підрозділі 1.4. «Підходи до дослідження лексико-семантичного поля на сучасному етапі розвитку лінгвістики»* розглянуто підходи до дослідження

лексико-семантичних полів різними вченими, зокрема тими, хто досліджував емоції на основі теорії «поля».

Увагу багатьох учених (М. Бреаль, К. Бюлер, Е. Сепір, Г. Гийом, Ш. Баллі, Е. Шеперс) привертає питання дослідження емоцій або емотивності у лінгвістиці. Так, М. Бреаль та Ш. Баллі стверджують, що центральною функцією мови є вираження емоцій.

Велика кількість вчених займалася питаннями щодо лінгвістичного вивчення емоцій за допомогою їх аналізу на різних рівнях – на фонетичному (М. Ф. Жинкин, Л. Г. Златоустова, І. Г. Торсуєва, А. А. Каліта), на лексичному (І. В. Арнольд, Є. М. Галкіна-Федорук, В. І. Шаховський, Н. В. Дорофєєва та інші), на фразеологічному (О. О. Борисов, О. В. Трофімова та інші) та синтаксичному (Г. О. Золотова, Є. М. Вольф, М. В. Всеволодова та інші).

Серед мовознавців пострадянського простору, можна виокремити О. Е. Потапову, В. В. Виноградова, А. Вежбицьку, А. А. Уфімцеву, Л. М. Васильєва, С. Г. Шафікова, А. В. Бондаренко. Результати праць науковців показують, що лексико-семантичні поля однієї і тієї ж емоції можуть бути відмінними у різних мовах. Більшість вчених послуговуються теорією лексико-семантичних полів, з'ясовують специфіку виникнення емоцій беручи до уваги різні сфери життєдіяльності людини.

Другий розділ – «Аналіз лексико-семантичних полів «гнів» та «захоплення» в англійській та німецькій мовах» – складається з двох підрозділів, які містять по чотири підпункти кожен. **У підрозділі 2.1. «Дослідження лексико-семантичних полів «гнів» та «захоплення» в англійській молодіжній музиці»** виявлено та описано структуру лексико-семантичного поля «гнів» та «захоплення» в англійській молодіжній музиці, а також досліджено структурно-семантичні особливості лексичних одиниць на позначення емоцій «гнів» та «захоплення» англійською мовою.

Отже, у ході дослідження було виокремлено 31 лексична одиниця на позначення емоції «гнів» з текстів пісень англійських виконавців. Лексико-семантичне поле «гнів» в англійській молодіжній музиці складається із ядра “anger”; центру, представленого мікрополем “wrath”, до складу якого входять 10 лексичних одиниць (ЛО); та периферії: ближня представлена мікрополлями “irritation” (4 ЛО); “rage” (4 ЛО), “aggression” (2 ЛО), дальня – мікрополя “madness” (5 ЛО), “hate” (5 ЛО). Лексичні одиниці переважно представлені абстрактними іменниками, дієсловами, дієслівними словосполученнями, рідше ідіомами та сталими виразами. За способом творення слів найбільш поширеним є суфіксальний. В цілому значення лексичних одиниць у контексті спрямовує мовця до дій або ж вказує на його емоційний стан.

Всього виокремлено 35 лексичних одиниць на позначення емоції «захоплення» з текстів пісень. Лексико-семантичне поле «захоплення» в англійській молодіжній музиці складається із ядра “admiration”; центру, представленого мікрополем “delight”, до складу якого входять 14 лексичних одиниць (ЛО); та периферії: ближня представлена мікрополлями “joy” (3 ЛО); “bliss” (5 ЛО), дальня – мікрополе “love” (13 ЛО). Досліджені лексичні одиниці переважно представлені прикметниками, сталими виразами та абстрактними іменниками, утвореними суфіксальним способом. За значенням лексичні одиниці

у ліриці пісень описують навколишнє середовище, яке викликає емоцію «захоплення» у об'єкта в момент дійсності.

У підрозділі 2.2. «Дослідження лексико-семантичних полів «гнів» та «захоплення» в німецькомовній молодіжній музиці» виявлено та описано структуру лексико-семантичного поля «гнів» та «захоплення» в німецькомовній молодіжній музиці, а також досліджено структурно-семантичні особливості лексичних одиниць на позначення емоцій «гнів» та «захоплення» німецькою мовою.

Отже, у ході дослідження, було виокремлено 11 лексичних одиниць на позначення емоцій «гнів» з текстів пісень німецькомовних виконавців. Лексико-семантичне поле «гнів» в німецькомовній молодіжній музиці складається із ядра “Zorn (m)”; центру, представленого мікрополем “Ärger (m)”, до складу якого входять 4 лексичні одиниць (ЛО); та периферії: ближня представлена мікрополем “Wut (f)” (3 ЛО), дальня – мікрополе “Hass (m)” (3 ЛО). Лексичні одиниці найчастіше представлені абстрактними іменниками, рідше сталими виразами та дієсловами, утворені переважно суфіксальний та складання основ. Значення лексичних одиниць розкривається в контексті спрямування мовця до певної дії.

Всього було виокремлено 23 лексичні одиниці на позначення емоції «захоплення» з текстів пісень. Лексико-семантичне поле «гнів» в англійській мові складається із ядра “Bewunderung (f)”; центру, представленого мікрополем “Entzücken (m)”, до складу якого входять 3 лексичні одиниць (ЛО); та периферії, представленої мікрополлями “Lust (f)” (3 ЛО); “Begeisterung (f)” (3 ЛО); “Schönheit (f)” (5 ЛО); “Liebe (f)” (9 ЛО). Лексичні одиниці переважно представлені дієсловами та прикметниками, рідше дієслівними словосполученнями та абстрактними іменниками; за способом творення утворюються суфіксальним, префіксальним способами, а також способом складання основ. Значення досліджених одиниць у контексті лірики пісень описує навколишнє середовище, яке безпосередньо викликає емоцію «захоплення» у мовця.

ВИСНОВКИ

В роботі досліджено особливості лексико-семантичних полів «гнів» та «захоплення» і англійській та німецькій мові: охарактеризовано поняття «емоція» та окреслено особливості вербалізацій емоцій; з'ясовано основні підходи до систематизації лексики мови; виявлено склад та ієрархічну структуру лексико-семантичних полів емоцій «гнів (anger/Zorn)» та «захоплення (admiration/Bewunderung)» в англійській та німецькій мовах; проаналізовано значення лексичних одиниць полів досліджуваних емоцій на матеріалі англійської та німецькомовної молодіжної музики, а також проведено порівняльний аналіз спільних та відмінних особливостей лексико-семантичних полів досліджуваних емоцій в англійській та німецьких мовах.

Питання дослідження емотивності на сучасному етапі розвитку мовознавства та лінгвістики є досить пріоритетним, оскільки через призму емоцій людина пізнає світ. Емоції позначають психологічні переживання, відчуття та хвилювання людини. Більшість учених виокремлюють дві категорії емоцій –

позитивні та негативні. У роботі, емоція «гнів» відноситься до негативних емоцій, а «захоплення» – до позитивних.

Людині властиво виражати спектр емоцій двома шляхами – вербально та невербально. Оскільки дослідження зосереджено на вербальному аспекті вираження емоцій, варто зазначити, що мовні висловлення характеризується наявністю ступеня емотивності, яке включає емотивне значення та емотивну забарвленість. Поняття «гнів» та «захоплення» у лінгвістиці слід інтерпретувати з огляду на контекст мовного висловлення, оскільки одне і те ж висловлення може набувати різного значення залежно від подразника.

Багато вчених довгий час намагалися класифікувати та інтерпретувати ті чи інші емоції, та представити чітку систему мови. Уперше спосіб вивчення та можливого групування лексичних одиниць було запропоновано німецькими мовознавцями Й. Тріром та В. Порцигом, які поклали початок «польового» дослідження мовних одиниць. В подальшому, так звану, теорію «полів» застосовували такі учені як: Л. М. Васильєв, В. В. Виноградов, А. А. Уфимцева, О. Е. Потапова, А. Вежбицька та інші. Проте, кожен дослідник використовує свою термінологію, стосовно, теорії «поля». Найбільш суттєвим, на нашу думку, є термін «лексико-семантичне поле». На основі «польового» принципу дослідження, можна прослідкувати, що система мови являє собою об'єднання лексико-семантичних полів і передбачає характеризування тих чи інших емоцій відповідно до їх інтенсивності, тобто від простого (нейтрального) засобу вираження до складного. Структура «поля» складається з ядра, центру (при ядерної області), ближньої та дальньої периферій, і має складний характер організації. Залежно від наявних додаткових семантичних та стилістичних характеристик які містить одиниця поля, її розташування від ядра поля буде змінюватись.

Лексико-семантичне поле є цілісною системою семантичних об'єднань, представлених різними лексичними одиницями, які можуть належати як до однієї, так і до декількох груп одночасно, і бути представлені різними частинами мови. Така польова організація дозволяє простежити спектр значимості емоції у конкретній мові.

Під час дослідження лексико-семантичних полів «гнів» та «захоплення» на матеріалі сучасної англійської та німецькомовної молодіжної музики, було опрацьовано близько 150 англійських пісень та близько 90 німецьких. Було виокремлено 31 лексична одиниця на позначення емоції «гнів» й 35 лексичних одиниць на позначення емоції «захоплення» в текстах пісень англійських виконавців; в текстах пісень німецькомовних виконавців виокремлено 11 та 23 лексичні одиниці на позначення емоцій «гнів» та «захоплення» відповідно.

Усі виокремлені одиниці були розподілені між ядром, центром та периферією, за теорією лексико-семантичного поля А. А. Уфимцевої. В подальшому ядерні одиниці формують мікрополя, в межах яких розглянуто структуру, семантику лексичних одиниць на позначення досліджуваних емоцій «гнів» та «захоплення».

Структура лексико-семантичного поля «гнів» в англійській мові така: ядром є найбільш нейтральне поняття “anger”; центр – “wrath” (10 ЛО); ближню периферію складають мікрополя, “irritation” (4 ЛО), “aggression” (2 ЛО), а дальню – “madness” (5 ЛО), “hate” (5 ЛО).

Структура лексико-семантичного поля «гнів» в німецькій мові: ядро – найбільш нейтральне поняття “Zorn (m)”; центр – “Ärger (m)” (4 ЛО); ближня периферія представлена мікрополем “Wut (f)” (3 ЛО), а дальня – мікрополем “Hass (m)” (3 ЛО).

Отже, англійське лексико-семантичне поле на позначення емоції «гнів» є більш поширеним за наявністю лексичних одиниць, ніж німецьке. Аналіз лексичних одиниць у полях виявив, що представлені ЛО найчастіше є абстрактними іменниками та дієсловами, рідше сталими виразами та ідіомами; за способом творення слів переважає суфіксальний спосіб. Лексичні одиниці на позначення емоції «гнів» в обох мовах частіше спонукають до дії, або ж констатують факт емоційного стану об'єкта. Відмінність структури лексико-семантичних полів англійської та німецької мов пояснюється, скоріше, ментально-культурними особливостями носіїв цих мов. Найбільш відкритими у вираженні емоції гніву є англійські виконавці, а стриманими – німецькомовні.

Структура лексико-семантичного поля «захоплення» в англійській мові така: ядром є найбільш нейтральне поняття “admiration”; центр – “delight” (14 ЛО); ближню периферію складають мікрополя “joy” (3 ЛО), “bliss” (5 ЛО), а дальню – мікрополе “love” (13 ЛО).

Структура лексико-семантичного поля «захоплення» у німецькій мові: ядро поля – найбільш нейтральне поняття “Bewunderung (f)”; центр – “Entzücken (m)” (3 ЛО); ближню периферію складають мікрополя “Lust (f)” (3 ЛО), “Begeisterung (f)” (3 ЛО), а дальню – мікрополя “Schönheit (f)” (5 ЛО), “Liebe (f)” (9 ЛО).

Таким чином, англійське лексико-семантичне поле на позначення емоції «захоплення» є більш поширеним за наявністю лексичних одиниць, ніж німецьке. Аналіз лексичних одиниць у полях виявив, що представлені ЛО в англійській мові найчастіше є прикметниками, сталими виразами, рідше дієсловами, а в німецькій виражені дієсловами та прикметниками, менше дієслівними словосполученнями та абстрактними іменниками. За способом творення слів переважає суфіксальний спосіб творення в англійських ЛО, а в німецьких ЛО – суфіксальний та префіксальний, наявний також спосіб складання основ. Усі лексичні одиниці обох полів спрямовані на опис навколишнього середовища, яке викликає досліджувану емоцію. Відмінність структури лексико-семантичних полів англійської та німецької мов пояснюється, скоріше, ментально-культурними особливостями носіїв цих мов та контекстом уживання тих чи інших лексичних одиниць. Загалом, найпоширенішою темою є тема кохання та любовних стосунків, проте в німецькій мові виокремлені лексичні одиниці також позначають емоцію «захоплення» в контексті політики та патріотизму.

Також, кількість лексичних одиниць у лексико-семантичних полях на позначення емоцій «гнів» та «захоплення» в англійській та німецькій мовах помітно різниться, з огляду на те, що англійська мова є мовою міжнародного спілкування, і досить поширеною у всьому світі, у той час як німецька мова дещо поступається місцем. Крім того, спостерігається тенденція поширення англіцизмів у німецькій мові, що подекуди прослідковується у проаналізованих німецькомовних текстах пісень і ускладнює пошук потрібних лексичних одиниць на позначення досліджуваних емоцій (порівняльний аналіз усіх лексичних одиниць на позначення досліджуваних емоцій подано в додатках А, Б, В).

Вцілому, слід зазначити, що подібність лексико-семантичних полів емоцій «гнів» та «захоплення» в англійській та німецькій мові можна пояснити приналежністю обох мов за походженням до однієї романо-германської групи мов, а відмінність полів зумовлена, в першу чергу, граматичними особливостями кожної мови. В свою чергу, контекст, у якому проявляються емоції «гнів» та «захоплення», що виражені за допомогою проаналізованих лексичних одиниць, загалом типовий і стосується здебільшого теми кохання, оскільки ця тематика дозволяє охопити майже увесь спектр почуттів і найбільш яскраво виразити їх за допомогою різних мовних засобів.

АНОТАЦІЯ

Рябишенко У. В. Особливості лексико-семантичних полів «гнів» та «захоплення» (на матеріалі англійської та німецькомовної молодіжної музики). – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття ступеня магістра філології за спеціальністю 035-Філологія 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно) – англійська. – Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Миколаїв, 2021.

У кваліфікаційній роботі досліджено особливості лексико-семантичних полів «гнів» та «захоплення» в англійській та німецькій мовах. Охарактеризовано поняття «емоція» та окреслено особливості вербалізацій емоцій; з'ясовано основні підходи до систематизації лексики мови. Виявлено склад та ієрархічну структуру лексико-семантичних полів емоцій «гнів (anger/Zorn)» та «захоплення (admiration/Bewunderung)» в англійській та німецькій мовах. Також, проаналізовано значення лексичних одиниць полів досліджуваних емоцій на матеріалі англійської та німецькомовної молодіжної музики, проведено порівняльний аналіз спільних та відмінних особливостей лексико-семантичних полів досліджуваних емоцій в англійській та німецьких мовах. Виявлено, що лексико-семантичні поля досліджуваних емоцій в англійській та німецькій мовах в цілому подібні за структурою, яка представлена ядром, центром та периферією. Встановлено, що англійські поля більш поширені. Переважна більшість лексичних одиниць у полях на позначення емоції «гнів» представлені абстрактними іменниками та дієсловами, сталими виразами та ідіомами. Лексичні одиниці на позначення емоції «захоплення» найчастіше виражені прикметниками та абстрактними іменниками. За способом творення лексичних одиниць у полях в англійській мові переважає суфіксальний спосіб, а в німецькій – суфіксальний, префіксальний та складання основ. Загалом, лексичні одиниці емоції «гнів» констатують емоційний стан об'єкта або спрямовують до дій, а лексичні одиниці емоції «захоплення» найчастіше описують суб'єкти впливу на об'єкт. Відмінність структури лексико-семантичних полів англійської та німецької мов пояснюється ментально-культурними особливостями носіїв цих мов та контекстом уживання тих чи інших лексичних одиниць. Загалом, в обох мовах найпоширенішою темою є тема кохання та любовних стосунків, а в німецькій мові слід також зазначити теми політики та патріотизму.

Ключові слова: емотивність; емоції; гнів; захоплення; лексико-семантичне поле.

SUMMARY

Riabyshenko Uliana. Peculiarities of lexico-semantic fields “anger” and “admiration” (based on English and German youth music). – Manuscript.

The thesis for the Masters Degree in Philology, speciality 035-Philology 035.04 – German languages and literature (translation included) – English. – Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2021.

The paper is devoted to the systematic study of linguistic aspects of peculiarities of lexical-semantic fields “anger” and “admiration” in the English and German languages, based on youth music.

The features of emotion verbalization and the main approaches to the systematization of the language vocabulary have been researched. It has been ascertained that there is no clear classification of emotions, but most scientists distinguish positive and negative emotions. The concepts of “anger” and “admiration” belong to the descriptive category of the emotional state, such emotions are basic and fundamental. “Anger” refers to impulsive emotions and constitutes a negative emotional spectrum, which is determined by extreme discontent, irritation, indignation, wrath, rage. “Admiration” is the most desirable state that belongs to positive emotional spectrum and contains delight, pleasure, joy, fun. Then, the composition, hierarchical structure of the lexical-semantic fields denoting “anger (anger/Zorn)” and “admiration (admiration/Bewunderung)” in English and German have been identified in this research paper. Also, a comparative analysis of the meaning, general and distinctive peculiarities of the lexical units in the fields has been fulfilled.

The research of the given subject has led to the conclusion that the lexical-semantic fields of the studied emotions in English and German are generally similar in structure, which is represented by the core, centre and periphery.

It has been also established that English fields prevail. Most of the lexical units as constituents of the fields for the emotion of “anger” are represented by abstract nouns and verbs, less often by set expressions and idioms. The lexical units for the emotion of “admiration” are most often expressed by adjectives and abstract nouns. According to the structural peculiarities of lexical units in fields, the suffixational way of word-building prevails in English, and German is represented by suffixation, prefixation and word-composition. In general, the lexical units denoting “anger” represent the emotional state of an object or the action directed to it, and the lexical units of “admiration” most often describe the objects which influenced another objects.

It has been established that the difference in the structure of the lexico-semantic fields in the English and German languages is explained by mental and cultural peculiarities of native speakers, and the use of context of certain lexical units. In both languages the most common topic is love and love relationships, and in German also should be mentioned the theme of politics and patriotism.

Key words: emotional breadth; emotions; anger; admiration; lexico-semantic field.